

Mandag 03.03.2014

Oppstartsmøte for Stortingsmeldingen om energipolitikken

Innlegg fra: EL & IT Forbundet

EL & IT Forbundet er tilsluttet Landsorganisasjonen i Norge, og organiserer ansatte i IKT-, elektroinstallasjons- og energibransjen. Forbundet er den største arbeidstakerorganisasjonen i elektroinstallasjons- og energibransjen.

Energiforsyning og klima henger tett sammen, og klimaproblematikken må ligge til grunn når vi skal meisle ut vår framtidige energipolitikk. Vi bør ha som målsetning at vi fortsatt skal ha en fornybarproduksjon av elektrisk kraft som dekker landbasert forbruk, og vi må også ha som ambisjon at vi skal dekke voksende andel av kraftforbruket på sokkelen med, fornybar kraftproduksjon, i første omgang landbasert. EL & IT Forbundet er derfor for en områdeløsning for Utsira høyden. I tillegg må vi sørge for at elektrisitetsforsyningen er tilpasset økende klimabelastninger, at forsyningssikkerheten opprettholdes selv om såkalt ekstremvær blir mer normalt.

Markedstilpasninger og klimamål endrer energipolitikken. Det stiller oss overfor krevende utfordringer. Som EØS-medlem er Norge forpliktet til å tilpasse oss EU's tredje energimarkedspakke. Denne tilpasningen må skje innafor rammene av en langsiktig strategi som ivaretar nasjonale behov med hensyn til sikker forsyning og offentlig eierskap og demokratisk styring over feltet.

En kabling til Europa som Statnett har lagt til rette for må gjennomføres, dette for å få avsetting på en stadig mer produksjon av fornybar kraft i Norge. Men også for vår egen sikkerhet når det oppstår tørrår.

Implementeringen av EUs tredje energimarkedspakke i EØS avtalen må skje på en måte som sikrer hensynet til nasjonal kontroll gjennom offentlig eierskap over kritisk infrastruktur, det vil si at vi må sikre fortsatt offentlig eierskap over både produksjon og distribusjon av elektrisk kraft.

Det er viktig at forsyningssikkerhet og beredskap styrkes, for å få det til, må investeringene i sentralnett og distribusjonsnett fortsette. Etablerte fagmiljø i bransjen må styrkes, ikke svekkes, slik regjeringen varslet i regjeringserklæringen. Uten dedikerte fagmiljø, fagarbeidere og ingeniører, vil økte investeringer gjøre oss avhengige av fagmiljø fjernt fra norsk kraftforsyning og norske forbrukere. For at Statnett skal få bygget linjer i Norge, er vi i dag avhengige av selskap og linjebyggere fra andre nasjoner. Det betyr at de som kjenner best til nettet fort kan bli utilgjengelig hvis krisa inntreffer.

EU tredje energimarkedspakke endrer ikke kravene til eiermessig skille, og det er viktig at dagens regulering av distribusjonsnettet med hensyn til eiermessig skille videreføres. Dagens ordning har ikke medført påviselig misbruk av posisjonen som naturlig monopol, og vi ser derfor ingen grunn til å endre reguleringen på dette punktet. Derfor må spørsmålet om eiermessig skille og eventuell etablering av såkalte DSO-er behandles på en slik måte at dagens eiere hensyntas. Vi er bekymret for at dagens offentlige eiere i bransjen kan komme til å bli presset ut eller utvannet som følge av implementeringen av EU's tredje energimarkedspakke og særnorske

tiltak for å presse fram omfattende restrukturering i bransjen. Mandatet til det såkalte Reiten-utvalget bidrar ikke til å berolige verken oss eller mange av dagens eiere. Det er verken store effektivitetsgevinster eller kvalitetsgevinster ved å framtvinge omfattende sammenslutninger eller oppkjøp av dagens selskaper. Og det er ingen gode erfaringer å hente fra land som har privatisert sin elektrisitetsforsyning, verken for myndigheter, kunder eller ansatte.

Kundelojaliteten og beredskapen til små lokale nettselskaper er en viktig faktor. Nettselskapene driver utstrakt støtte til lokal kultur og idrettsaktivitet, og er viktige støttespillere for gründere og for å løse oppgaver privat næringsliv eller kommunene selv ikke vil eller kan løse. Dette er aktiviteter som er viktige for bolyst, tjenestenivå og sysselsetting i dagens eierkommuner. Vi ser imidlertid, i likhet med andre i bransjen, mulige stordriftsfordeler knyttet til innkjøp, lagerhold, kundekontakt, avregning og driftssentraler som overvåker større nettområder.

Økt kompleksitet, sårbarhet og avhengighet stiller høye krav til energiforsyningen i årene som kommer. Framtidige regulatorer må ha nødvendig kompetanse og ressurser til å føre forsvarlig tilsyn med aktørene, og eierne må ha tilstrekkelige ressurser og nærhet til kundene og lokalsamfunnet til å ivareta behovene for investeringer, drift og vedlikehold og beredskap. I årene som kommer, vil tilgang på kompetente medarbeidere være en kritisk faktor for å ivareta de omfattende oppgavene bransjen står overfor. I denne sammenhengen er utdanningssystemet viktig. Vi trenger flere elever som søker til energimontørfaget, flere klasser i videregående skole, flere læreplasser og flere som tar ingeniørutdanning for å utdanne tilstrekkelig antall fagfolk for en ekspanderende bransje. Men vi trenger også gode, stabile energibedrifter som ansetter nyutdannede, som tilbyr utfordrende og interessante jobber og faglig påfyll fortløpende. Energiselskapene må dekke daglig drift i produksjon og nett med egne ansatte. Det er en illusjon å tro at bransjen kan løse oppgavene med drift, vedlikehold og beredskap gjennom innleie fra entreprenørselskaper. EL & IT Forbundet har erfaring med at dette skremmer bort ungdom som vil inn i bransjen og fører til at kvalifisert arbeidskraft flykter til andre bransjer.

EL & IT Forbundet imøteser en stortingsmelding om energipolitikken i Norge med spenning og interesse. Vi forventer at regjeringen har som mål å føre videre de deler av den norske energipolitikken som har vært vellykket. Offentlig eierskap, nærhet til lokalsamfunnet og høy kompetanse hos medarbeiderne er viktig for å sikre at bransjen også i framtida beholder nasjonalt og lokalt fokus, og at norske naturressurser og offentlig eiendom blir forvaltet i tråd med folkets ønsker og interesser. Vi forventer også at stortingsmeldingen skal ta tak i de nye utfordringene vi står overfor, med økt fornybarproduksjon, økende EU-styring og teknologisprang. Og til slutt håper vi at meldingen vil gi anledning til viktig kunnskapsutvikling om energipolitikk og klima, både i politisk miljø, i regjeringen og blant folk flest.